

GRANSKNINGS -KOMMITTÉNS RAPPORT 2024

ÅRSMÖTESHANDLINGAR
ÅRSMÖTE 2024

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

GRANSKNINGSKOMMITTÉNS RAPPORT AVSEENDE AMNESTYFONDEN ÅR 2023	2
1. DIREKTIV OCH VERKSAMHET	2
2. GRANSKNING AV AMNESTYFONDEN	2
2.1 FUNGERANDE SYSTEM, STRUKTURER OCH RUTINER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA GOD INTERN STYRNING OCH KONTROLL	2
2.2 LÖPANDE UTVÄRDERING AV AMNESTYFONDENS VERKSAMHET	3
GRANSKNINGSKOMMITTÉNS RAPPORT AVSEENDE GRANSKNING AV SEKTIONEN ÅR 2023	6
1. DIREKTIV OCH VERKSAMHET	6
2. GRANSKNING AV SVENSKA SEKTIONEN AV AMNESTY INTERNATIONAL	6
2.1 UPPFÖLJNING AV ÅRSMÖTEBESLUT 2023	6
2.2 FUNGERANDE SYSTEM, STRUKTURER OCH RUTINER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA GOD INTERN STYRNING OCH KONTROLL	7
2.3 LÖPANDE UTVÄRDERING AV SVENSKA SEKTIONENS VERKSAMHET	9
3. TIDIGARE REKOMMENDATIONER	9

GRANSKNINGSKOMMITTÉNS RAPPORT AVSEENDE AMNESTYFONDEN ÅR 2023

1. DIREKTIV OCH VERKSAMHET

I enlighet med direktivet för Granskningskommittén (GK) som fastställdes av årsmötet 7 maj 2023 ska GK genomföra en oberoende granskning av svenska sektionen av Amnesty International och svenska Amnestyfondens verksamhet. Uppdraget omfattar att granska att årsmötesbeslut uppfylls, att styrelsen har fungerande system, strukturer och rutiner för att säkerställa god intern styrning och kontroll avseende efterlevnad av de regelverk inom vilka Amnesty verkar, och att granska att sektionens och Amnestyfondens verksamheter löpande utvärderas.

GK ska ta fram en granskningsplan för kommande årsarbete som delges styrelserna och sedan rapportera sina iakttagelser och slutsatser till respektive styrelse och avge en skriftlig berättelse/fast uttalande och rapport till årsmötet.

Sedan årsmötet 2023 har GK haft fyra medlemmar, dvs. Katarina Jansson, Ulla Andrén, Arvand Askari och Mark Tingvall. GK:s arbete har bedrivits i enlighet med de granskningsplaner som lämnades till styrelsen i augusti 2023.

2. GRANSKNING AV AMNESTYFONDEN

2.1 FUNGERANDE SYSTEM, STRUKTURER OCH RUTINER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA GOD INTERN STYRNING OCH KONTROLL

2.1.1 Samarbete i Human Rights Relief Team

Amnestyfondens personal utgör en del av Human Rights Relief Team. Teamet har sedan 2022 en gemensam verksamhetsplan. Sedan 2023 har teamet kvartalsavstämningar där målen i verksamhetsplan samt ekonomi följs upp. Amnestyfondens personal rapporterar till styrelsen på styrelsemötena samt ger en tertiälvis narrativ rapport och månatlig rapport. Avstämningar hålls också löpande med fondens ordförande där akuta frågor från Human Rights Relief Team tas upp.

Amnestyfondens styrelse har efter tidigare initiativ en grupp med representanter från fondens styrelse, Amnesty Schweiz styrelse och chefen för människorättsbiståndet på Amnestys Internationella sekretariat. Syftet med gruppen är att arbeta mot en bättre samordnad organisation.

GK har erhållit information om att fonden kvartalsvis kommer göra djupare analys- och lärandeuppföljning. GK har inte funnit någon brist i de system, strukturer och rutiner för att säkerställa god intern styrning och kontroll gällande samarbete i Human Rights Relief Team.

2.1.2 Efterlevnad av core standards

Vid AI Global Assembly 2022 fastställdes *Core Standards* som även den svenska sektionen förväntas leva upp till. *Core Standards 2023* bygger på en självskattning utifrån en tregradig skala av frågor och processer kring 1) styrning och ledarskap, 2) ekonomisk tillväxt, samt 3) organisationsmiljö. En första rapport lämnades in till det internationella sekretariatet i december 2023. Amnestyfonden har inte lämnat en egen rapport utan ses i detta avseende som inkluderad i den svenska sektionen. Se vidare rapport avseende granskningen av sektionen år 2023 (punkt 2.2.1).

2.2.3 Efterlevnad av placeringspolicy

I den placeringspolicy som Fonden antagit och varit bunden av under 2023 ska styrelsen följa upp kapitalförvaltningen och generalsekreteraren ska årligen rapportera till styrelsen hur Amnestys medel är placerade och hur förvaltningen svarar mot placeringspolicyn.

Målet med placeringar av Fondens kapitalreserv är att med hänsyn till de etiska riktlinjerna och ett balanserat risktagande åstadkomma en effektiv förvaltning av Amnestys tillgångar så att de ger bästa möjliga avkastning utan att kapitalet riskeras, människors rättigheter kringskärs eller att Amnestys anseende kommer till skada. Amnesty ska i sin kapitalförvaltning sträva efter att vara en ansvarsfull investerare. Detta innebär att placeringar ska bedömas utifrån såväl etiska som finansiella aspekter. Vidare framgår av placeringspolicyn att de förvaltade medlen inte ska användas för investeringar som strider mot Amnesty Internationals mål.

Av granskningen framgår att Fonden diskuterat att Sektionens placeringspolicy, vilken antagits av Fonden, bör revideras så att den blir anpassad till Fonden, samt att Fondens ekonomiutskott ska träffas varje månad för att bl.a. kontrollera kapitalförvaltningen. System, strukturer och rutiner för att säkerställa god intern styrning synes genom förändringarna komma på plats så att Fonden fortsatt tillser att kapitalförvaltningen kontinuerligt följs upp samt att rapporter erhålls om hur förvaltningen svarar mot placeringspolicyn.

2.2 LÖPANDE UTVÄRDERING AV AMNESTYFONDENS VERKSAMHET

Se ovan under punkt 2.1.1.

3. TIDIGARE REKOMMENDATIONER

F1-2023 Granska att beslut om hur Fondens tillgångar ska placeras på ett godtagbart sätt införs i lämpligt styrdokument – beslut om att följa en placeringspolicy synes inte införts i något styrdokument.

F2-2023 Granska att verksamhetsplanen publiceras bland Fondens styrdokument på Amnesty medlemssidor. Detta är åtgärdat 29 februari 2024.

F3 -2023 Granska att det i arbetsordningen införs ett avsnitt om styrelsens utskott samt deras ansvarsområden. Detta är nu utfört.

F5 -2023 Granska att i arbetsordningen koppla klassificering av dokument under avsnittet sekretess till en instruktion hur den ska göras – arbetsordningen (reviderad 12 december 2023) innehåller ett stycke angående klassificering med en noggrann och informativ redogörelse av de tre nivåerna av klassificering.

F6-2023 Granska dokument som bifogats som underlag till kallelser till möten blir "låsta" eller på annat sätt säkerställa att det i efterhand är möjligt att kontrollera underlaget som presenterades samtidigt med kallelse till möte - En åtgärdsplan togs fram i och med septembermötet år 2023, i stycke 4.5, Utfall och eventuella avvikelser från budget, presenterades en åtgärdsplan enligt följande:

"Budgetförslag som läggs fram till styrelsemötet är ett utkast. Dokumenten för vilken budget som antagits finns tillgängligt och kan jämföras med utfall. Varje styrelsemöte ges en ekonomisk rapport med resultat/utfall gentemot budget. Vid budgetdiskussioner kan förslagsvis en extra kolumn läggas in i dokumentet ämnad för beslutad budget och att förslag till budget lämnas oförändrad." Det kan därmed konstateras att en åtgärdsplan av adekvat natur framförts och skall implementeras kontinuerligt.

F1-2021 Granska att det införs en definition av vad som avses med fondsekreterare i Fondens arbetsordning. Detta har nu åtgärdats genom att en beskrivning av fondsekreterarens roll punktats ned i den reviderade upplagan från 12 december 2023.

F2-2021 Granska att Fondens arbetsordning omarbetas så att det tydliggörs vilka beslut fondsekreterarna har delegation att fatta utan styrelsens inblandning och vilka beslut som ska fattas med styrelsens inblandning – i arbetsordningen (reviderad 12 december 2023) förtydligas vilka beslut som fondsekreterarna har delegation att fatta, samt vilka beslut som ska fattas med styrelsens inblandning. Särskilt känsliga ärenden eller principärenden är bland dem typer av ärenden som ska avgöras av styrelsen, se stycke 6, Beslutsgång och ärendehantering i biståndsansökan.

F3-2021 Granska att det klargörs vilka checklistor som avses då det i arbetsordningen anges att fondsekreterarna ska använda checklistorna i sin

bedömning av ärenden – i arbetsordningen (uppdaterad 29 februari 2024), har
checklistan presenterats i Bilaga 4,

GRANSKNINGSKOMMITTÉNS RAPPORT AVSEENDE GRANSKNING AV SEKTIONEN ÅR 2023

1. DIREKTIV OCH VERKSAMHET

I enlighet med direktivet för Granskningskommittén (GK) som fastställdes av årsmötet 7 maj 2023 ska GK genomföra en oberoende granskning av svenska sektionen av Amnesty International och svenska Amnestyfondens verksamhet. Uppdraget omfattar att granska att årsmötesbeslut uppfylls, att styrelsen har fungerande system, strukturer och rutiner för att säkerställa god intern styrning och kontroll avseende efterlevnad av de regelverk inom vilka Amnesty verkar, och att granska att sektionens och Amnestyfondens verksamheter löpande utvärderas.

GK ska ta fram en granskningsplan för kommande års arbete som delges styrelserna och sedan rapportera sina iakttagelser och slutsatser till respektive styrelse och avge en skriftlig berättelse/fast uttalande och rapport till årsmötet.

Sedan årsmötet 2023 har GK haft fyra medlemmar, dvs. Katarina Jansson, Ulla Andrén, Arvand Askari och Mark Tingvall. GK:s arbete har bedrivits i enlighet med de granskningsplaner som lämnades till sektionsstyrelsen i augusti 2023.

2. GRANSKNING AV SVENSKA SEKTIONEN AV AMNESTY INTERNATIONAL

2.1 UPPFÖLJNING AV ÅRSMÖTEBESLUT 2023

§25 och 26 Valberedning. Ändringar i stadgar och direktiv för Valberedningen införda.

§27 Införande av lokalföreningar inom Amnesty Sverige. Beslut om standardstadgar för lokalföreningar samt underlag för att fatta beslut om avveckling av vilande distrikt togs av styrelsen i december 2023. Slutrapport av processen redovisas vid årsmötet 2026.

§28 Granskningskommittén. Ändringar i stadgar och direktiv för

Granskningskommittén införda.
§29 och 30 Stadgeändringar om rätt att teckna firma och digitalt årsmöte. Ändringar i stadgar införda.
§31 Fokus på kvinnor med funktionsnedsättning. Sekretariatet fick i uppdrag att under 2023 sätta samman en arbetsgrupp för att identifiera om och hur Amnesty Sverige kan arbeta med funktionsrättsfrågor med ett intersektionellt perspektiv. Uppdraget ej rapporterat i december 2023.
§33 Utveckling av svenska Amnesty Internationals web shop. Sekretariatet fick i uppdrag att upprätta en handlingsplan för utveckling av webbutikens grafiska utformning samt att avsätta medel för genomförandet av handlingsplanen i samband med budgetprocessen för 2024 års budget. Uppdraget ej rapporterat i december 2023.
§34 Medlemsavgiftens storlek. Sekretariatet fick i uppdrag att ändra medlemsavgiften från 2024 för helbetalande medlem till 360 kronor per år medan övriga kategoriers avgifter ska hållas oförändrade. I december rapporterades att arbetet pågår.

2.2 FUNGERADE SYSTEM, STRUKTURER OCH RUTINER FÖR ATT SÄKERSTÄLLA GOD INTERN STYRNING OCH KONTROLL

2.2.1 Core Standards

Vid AI Global Assembly 2022 fastställdes Core Standards som även den svenska sektionen förväntas leva upp till. Core Standards 2023 bygger på en självskattning utifrån en tregradig skala av frågor och processer kring 1) styrning och ledarskap, 2) ekonomisk tillväxt, samt 3) organisationsmiljö. En första rapport lämnades in till det internationella sekretariatet i december 2023. Amnestyfonden har inte lämnat en egen rapport utan ses i detta avseende som inkluderad i den svenska sektionen.

GK har granskat sektionens process kring Core Standards 2023 som avrapporterades till styrelsen i december 2023. GS framhöll att sektionen uppfyller

flertalet krav i Core Standards men att det finns utvecklingsmöjligheter och det saknas riktlinjer på några områden. En åtgärdsplan kopplad till Core Standards ska presenteras för styrelsen under 2024 i syfte att åtgärda dessa inför uppföljning av Core Standards 2025.

GK noterar att styrelsen ser att sekretariatets begränsade resurser att utveckla nya riktlinjer och genomföra de befintliga måste avvägas gentemot andra verksamhetsbehov.

2.2.2 Efterlevnad av varumärkesavtalet

Varumärkesavtalet innehåller sedvanliga regler vid licensiering av varumärken och andra kännetecken men är obalanserat till varumärkesinnehavarens (Amnesty International Ltd) fördel. De viktigaste punkterna för efterlevnad av varumärkesavtalet gäller (i) Permitted Use, (ii) kopior av all användning, och (iii) krav vid underlicensiering.

Av det underlag som GK erhållit synes det i princip saknas fungerande system, strukturer och rutiner för att säkerställa god intern styrning och kontroll för efterlevnad av bestämmelserna i avtalet. GK tolkar det som att efterlevnad av Varumärkesavtalet inte prioriteras.

Med hänsyn till de risker för skada som bristande efterlevnad av avtalet utsätter svenska sektionen av Amnesty International för så bör åtgärder vidtas för bättre efterlevnad av Varumärkesavtalet. System och rutiner bör skapas om inte Varumärkesavtalet kan omförhandlas, vilket i första hand rekommenderas av GK.

2.2.3 Upprättande, granskning och publicering av rapporter samt annan kommunikation

Vid granskning av sektionens kommunikation har GK fäst särskild uppmärksamhet kring händelsen 22 november då sektionen publicerade ett inlägg på Instagram där innehållet medvetet uttryckte en feltolkning av Ulf Kristersson. Vid ett öppet möte hade statsministern vid frågor gällande kriget i Gaza sagt att Israel har rätt till folk... Och sedan rättat sig med att säga "till försvar inom ramen för folkrätten". Amnesty feltolkade statsministern som att han var på väg att säga "Israel har rätt att begå folkmord" i ett inlägg på sociala medier som fick stor spridning. <https://sverigesradio.se/artikel/ministern-amnestys-inlagg-bidrar-till-felaktig-bild> GK konstaterar att inlägget var mycket olämpligt då det skadat förtroendet för organisationen och att det strider mot Amnesty Internationals Social Media Policy.

Enligt sektionens verksamhetsplan för 2024 ska kommunikationsstrategin revideras. GK rekommenderar att sektionen i sin revidering arbetar med sensitivitet kring åsiktsbildning och kommunikation och att översynen även inbegriper

riktlinjerna för kommunikation och riktlinjerna för sociala medier. Organisationen behöver definiera var gränserna går för hur Amnesty kan yttra sig och hur krav framställs för att samtidigt säkra oberoende och opartiskhet.

2.3 LÖPANDE UTVÄRDERING AV SVENSKA SEKTIONES VERKSAMHET

Protokoll från styrelsens möten 7 maj, 15 juni, 23 september, 11 november och 14 december har granskats. Dessa är formella, kortfattade och välskrivna. Vad gäller jävsrapporteringen är det snarare styrelsen än de enskilda ledamöterna som ska uttala sig om potentiella risker för jäv.

Motivering av beslut som kan vara kontroversiella vore önskvärt, t.ex. när man i §86 fastställer ett negativt resultat om 4,2 mkr. Om och när styrelsen ger uppdrag till sekretariatet för att ta fram underlag som ska föredras vid styrelsemöte, bör detta föras in i protokoll, t.ex. under övriga frågor.

GK har också tagit del av den tertialrapport som är tillgänglig för 2023, dvs. tertialrapport 2 som täcker perioden januari till augusti 2023 med fokus på avvikelser från verksamhetsplanen för 2023, resultat och lärdomar. En reflektion kring denna rapport är att den är i huvudsak kvalitativ och endast för mål 3 - att öka insamlade medel - finns några kvantitativa indikatorer. Genomgående redovisas de goda resultat som uppnåtts medan den kritiska granskningen av de resultat som inte uppnåtts är begränsad.

GK noterar att styrelsen i december 2023 beslutade att uppdra till sekretariatet att från och med verksamhetsåret 2024 rapportera på halvårsbasis i stället för varje tertial. Styrelsen kommer att få ta del av Generalsekreterarens rapport (GS-rapport) vid varje styrelsemöte, dvs. den rapport där utvecklingen i den operativa verksamheten beskrivs. Denna ska bli lite fylligare med vissa löpande nyckeltal. GK har tagit del av fyra GS-rapporterna som presenterades under granskningsperioden och noterar att rapporterna är utförliga och väl kan fylla styrelsens behov av information när antalet tertialrapporter minskar, i synnerhet om de kompletteras med fler kvantitativa indikatorer.

3. TIDIGARE REKOMMENDATIONER

S1-2023 att uppgift om när signerade protokoll första gången publiceras anges på medlemssidorna – är genomfört.

S2-2023 att det beslutsunderlag som leder till beslut (enligt underlag) biläggs protokoll från mötet – det har beslutats att i protokollen ska styrelsens medskick utifrån styrelsens beredning sammanfattas samt besluten i sin helhet anges. Fortsatt granskning behöver ske om besluten därmed blir läsbara.

S3-2023 att i arbetsordningen tydliggöra en koppling mellan hantering av transparens samt vad som ska protokollföras för att tydliggöra inom vilka områden sektionen kan utelämnas information om beredning och beslut. För det som inte protokollförs behöver det i arbetsordningen framgå hur mötespunkten i stället dokumenteras och av vem – i styrelsens arbetsordning anges numera att vid varje styrelsemöte har generalsekreteraren en stående punkt med endast årsmötesvalda styrelseledamöter. Där diskuteras arbetsgivarfrågor och vissa frågor av strategisk karaktär. När dessa diskussioner föranleder beslut sätts frågorna upp på styrelsens dagordning och besluten protokollförs.

S4-2023 att i arbetsordningen tydliggöra vad som avses med extern, sekretariatsintern eller styrelseintern information – Styrelsen har beslutat att ange i arbetsordningen att underlag till styrelsemöten är styrelseintern information. Det anges vidare att styrelsen även kan utsträcka behörigheten att ta del av styrelseintern information av olika slag till andra personer eller kommittéer. Det är fortfarande oklart vad som avses med extern, sekretariatsintern eller styrelseintern information.

S5-2023 att se över uppförandekod för alla som utför utåtriktat arbete för att säkerställa att Amnesty uppfattas som partipolitiskt oberoende – Sekretariatet har fått i uppdrag att inom ramen för värdegrundsarbetet se över uppförandekoden för medlemmar. Fortsatt granskning får ske.

S6-2023 att se över riktlinjer gällande jäv för att se om ett starkare skydd mot jäv ska gälla avseende tongivande roller inom sektionen, för att säkerställa att Amnesty uppfattas som partipolitiskt oberoende – ingen åtgärd synes planerats eller genomförts.

S7-2023 att det i "Ramverk för styrdokument" anges att styrelsen ansvarar för "Riktlinjer gällande förtroendevalda och medlemsrörelsen" eller liknande för avgränsning gentemot de riktlinjer som sekretariatet ansvarar för – ingen åtgärd.

S8-2023 att på medlemssidan under rubriken Styrelsemöten ta bort uppgiften om att underlag publiceras och i stället ange att medlemmar kan få del av underlag för sektionsstyrelsens möten efter förfrågan samt transparensprövning – uppgiften om att underlag publiceras är borttagen. I styrelsens arbetsordning har följande lagts till; När styrelsens beslut avser processer som väcker stort intresse bland medlemmarna, där fler än GK uttrycker att de vill ta del av de styrelseunderlag som

ligger till grund för besluten, kan styrelsen ta ställning till om just dessa underlag, på förfrågan, kan delas med intresserade medlemmar.

S9-2023 att vid beredning av frågor vilka rör hela medlemsrörelsen bör information gällande beredningen publiceras öppet, tydligt och inkluderande för alla intresserade medlemmar – i styrelsens arbetsordning har följande lagts till; Vid beredning av frågor som rör hela medlemsrörelsen, bör styrelsen dela relevant information med medlemmarna i de kanaler som används för informationsspridning till medlemmarna och är lämpliga för den särskilda frågan. Det kan t.ex. vara i Insats, på aktivismportalen, i nyhetsbrev och så vidare.

S4-2022 att ett digitalt arkiv upprättas på medlemssidan där tidigare versioner av styrdokument förvaras – någon åtgärd för att införa digitalt arkiv synes inte planeras. Vid senaste revideringen av stadgarna är dock angivet vilka punkter som reviderats vid den senaste revideringen. Ett alternativ till digitalt arkiv är att det i de olika styrdokumenterna hänvisas till för medlemmarna tillgängliga underlag vilka lett till revideringar.

S5-2022 att styrelsen i framtiden beaktar kravet i reservpolicyn som säger att sektionen inte avsiktligt ska hålla medel överksamma utöver vad som anses nödvändigt – budgetering och utfall under år 2023 synes ha medfört att reservpolicyn beaktats på ett korrekt sätt.